

Sarmanul Dionis de Mihai Eminescu - Referat

Prin continutul grav, avand in prim-plan dorinta de cunoastere a spatiului si timpului, precum si meditatiei asupra relatiei dintre subiectiv si obiectiv, nuvela eminesciana deschide noi perspective dezvoltarii prozei fantastice cu profunde implicatii filozofice.

Subiectul, structura, tematica si tehnicile artistice utilizate indreptatesc incadrarea nuvelei intre operele romantice.

Symbolismul nuvelei deriva din chiar statutul personajului titular, Dionis fiind eroul construit anume pentru a da viata ideilor poetului legate de problema cunoasterii in absolut. Eminescu incearca o prezentare neutra a eroului, intr-un efort de voita detasare de acesta, pozitia sa ar fi deci cea a autorului omniscient.

Trasaturile fizice si morale il definesc pe Dionis ca personaj tipic romantic: el este orfan, sarac, fara speranta, manifesta o nesecata drinta de cunoastere si este "iubitor de singuratate". Locuinta personajului este descrisa cu lux de amanunte: interiorul saracacios este completat de masa plina de hartii, ziare, brosure, carti vechi, toate intr-o dezordine absoluta; singurul obiect pretios este tabloul tatalui.

Cadrul in care protagonistul isi petrece o mare parte din timp este propice visarii, si lui i se mai adauga: luna, cartea si cantecul clavirului. Apeland la cartea misterioasa primita de la batranul anticar Riven, Dionis se lanseaza intr-o calatorie spre trecut metamorfozandu-se in (sau revenind la) ipostaza de Dan, tanar calugar din timpul lui Alexandru cel Bun, discipol al maestrului Ruben. Acesta din urma reprezinta proiectia onirica a anticarului si apare cult, enigmatic, posesor al unei biblioteci enorme si alchimist. El il initiaza pe tanar in tainele metempsihozei si-i daruieste cartea cu ajutorul careia va depasi granitele existentei individuale, ale spatiului si timpului.

Dupa plecarea de la Ruben, Dan trece pe la casa spatarului Tudor Mesteacan, pe a carui fiica (Maria) o iubea, dar nu inainte de a se desparti de propria sa umbra. Astfel, Dan devine etern iar umbra sa om. Procesul dedublarii dezvolta multiple semnificatii poetico-filozofice, dintre care subliniem ideea existentei unei componente eterne a fiintei umane, capabila sa traiasca dincolo de contingent, de fiinta pe care o urmeaza cu credinta.

De asemenea umbra se opune, prin sfaturile sale, intentiilor malefice ale lui Ruben; tot ea il invata pe Dan sa-si i-a in calatorie iubita. Se poate considera ca iubirea este o treapta in cunoasterea absoluta, implinrea ei fiind necesara pentru continuarea acestui proces. Desprinderea de umbra reprezinta renuntarea la conditia duala de muritor (materie si spirit), eroul dobandind astfel unicitatea, trasatura specifica universului, infinitului. Dar, spre atingerea perfectiunii, Dan trebuie sa-si adauge unicului sau fiinta iubita, desprinsa si ea de contingent. Maria devine astfel simbolul iubirii absolute spre care tinde eroul si ii ofera acestuia o alta posibilitate de patrundere a marilor taine ale universului.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Cuplul devenit etern ajunge pe luna, prilej pentru autor de a oferi exceptionale viziuni ale calatoriei, dar si ale spatiului selenar. Atingand o treapta inalta a cunoasterii, Maria nu manifesta tendinta de a o depasi chiar si pe aceasta, pentru ca, in timp ce Dan tinde in mod permanent spre absolut, ea este supusa limitei, chiar daca aceasta se dovedeste a fi una superioara. Fericirea eroilor atinge cote maxime, dar Dan este intrigat de triumphiul in care se afla ochiul de foc si proverbul scris intr-o araba straveche. Indrazneste chiar sa se considere Dumnezeu si este condamnat (impreuna cu Maria) la o cadere vertiginoasa, la o afundare in nemarginire.

Revenit la timpul "obiectiv" al nuvelei, Dionis, bolnav, constata cu surprindere ca Maria, fata din casa alaturata, il iubeste la randul ei. Intrat in posesia unei importante mosteniri, eroul se poate casatori cu iubita sa (implinire in plan erotic).

Nuvela s-ar fi putut termina aici dar Eminescu simte nevoia unui postscriptum explicativ prin care incearca sa strecoare din nou indoiala asupra limitelor dintre realitate si vis: "Fost-au vis sau nu, asta-i intrebarea [...] Nu cumva suntem asemenea acelor figuranti, cari vrand a reprezenta o armata mare trec pe scena, inconjura fundalul si reapar iarasi ?"

Iata deci, cum dupa motivul "viata e vis", si dupa acela al umbrei apare acum si motivul lumii ca teatru, imprejurare care fixeaza inca o data influentele culturii uiversale ce razbat in opera eminesciana.

Dionis este omul superior, dotat cu inteligenta si sensibilitate deosebite, capabil sa se inalte spre cunoastere absoluta, dar devenit constient ca aceasta este de neatins. Boala din ultima parte a nuvelei, deposedarea de tablou si carte sunt semnificative ca incercari ocult dirijate de a-i exclude eroului orice tentativa de repetare a experientei anterioare, generate de reactia la gestul sau luciferic de a-si depasi ultima limita, de a se substitui creatorului insusi. Singura solutie de a-si depasi conditia consta in dragostea Mariei, desi eroul este constient ca nu aceasta este suprema fericire, ci doar o treapta spre ea.

Pe drumul deschis de Eminescu cu nuvela sa, il vor urma M. Eliade, V. Voiculescu, Gala Galaction.